

Minister Sprawiedliwości

DLPC-I.053.3.2020
Warszawa, 01 lutego 2023 r.

Pan

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 4 stycznia 2023 r. (znak IV.511.221.2020.KPa), dotyczące problematyki współwystępowania w obrocie prawnym kilku postanowień sądowych stwierdzających nabycie spadku po tej samej osobie, uprzejmie wskazuję, co następuje.

W pierwszej kolejności bardzo dziękuję za informację, że zasygnalizowany we wcześniejszej korespondencji problem pozostaje aktualny i przejawia się w postaci kolejnych składanych do Rzecznika wniosków o złożenie skarg o wznowienie postępowań lub skarg nadzwyczajnych.

Uprzejmie informuję, że Ministerstwo Sprawiedliwości kontynuuje prowadzone prace koncepcyjno – analityczne w powyższym przedmiocie. Po spotkaniu, które odbyło się w dniu 25 stycznia 2022 r., Departament Legislacyjny Prawa Cywilnego, będący komórką wiodącą, wystąpił do innych właściwych komórek organizacyjnych w Ministerstwie o zajęcie stanowisk co do ewentualnych propozycji rozwiązań wskazanego problemu. Zarówno wspomniane spotkanie, jak i odpowiedzi nadesłane z poszczególnych departamentów ujawniły wysoki stopień skomplikowania sprawy pod względem możliwości i skutków rozważanych wstępnie rozwiązań. Stąd pojawiła się konieczność zlecenia sporządzenia opinii Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości (IWS), mającej na celu zidentyfikowanie rzeczywistych źródeł problemu w postaci wydania kolejnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tej samej osobie. Dnia 20 kwietnia 2022 r. zlecono Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości opracowanie opinii w przedmiocie: *„Przeprowadzenie badań aktowych w sprawach spadkowych wyszczególnionych w załączonych pismach Rzecznika Praw Obywatelskich i Prokuratury Krajowej, w których*

wniesione zostały skargi o wznowienie postępowania lub skargi nadzwyczajne zmierzające do eliminacji z obrotu prawnego kolejnych postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy, celem określenia przyczyn zaistniałych uchybień oraz opracowanie na podstawie tych badań opinii w kontekście oceny celowości zmiany ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, zmierzającej do rozwiązania analizowanego problemu, kierunku ewentualnej zmiany.” Pismem z 27 maja 2022 r. dokonano drobnej korekty tematu poprzez wskazanie, że badania aktowe zostaną przeprowadzone w wybranych sprawach spadkowych spośród wskazanych przez Rzecznika i Prokuratora. Zmiana tematu wyniknęła z zasygnalizowanej na spotkaniu roboczym w dniu 24 maja 2022 r. przez Pana prof. Piotra Ryłskiego, wyznaczonego do opracowania opinii, czasochłonności badania wszystkich akt wymienionych w pismach Rzecznika i Prokuratora, a jednocześnie z braku metodologicznych wskazań do analizy wszystkich akt – w kontekście celu tego badania, jakim jest ustalenie przyczyn występowania w obrocie prawnym kilku postanowień spadkowych po tym samym spadkodawcy oraz opracowanie na podstawie tych badań możliwych rozwiązań prawnych zmierzających do rozwiązania analizowanego problemu. Odnośnie do stanu prac badawczych w IWS uprzejmie wskazuję, że badanie zleczone przez Ministerstwo jest wciąż prowadzone. Analiza nadesłanych akt ma zostać ostatecznie zakończona w przeciągu najbliższych dwóch - trzech tygodni, a opinia z analizą aktową ma być gotowa do końca lutego 2023 r.

Ministerstwo Sprawiedliwości spodziewa się, że opinia da odpowiedź w szczególności na pytanie, czy źródłem występującego problemu „podwójnych postanowień spadkowych” jest praktyka sądów, którą można by wyeliminować przy zastosowaniu stosownych rozwiązań organizacyjnych czy też konieczna jest ingerencja w materię kodeksową, a wnioski opinii pozwolą obrać właściwą ścieżkę rozwiązania tej niedogodnej dla spadkobierców sytuacji prawnej.

Jednocześnie zapewniam, że w razie podjęcia kolejnych kroków w niniejszej sprawie Pan Rzecznik zostanie o nich poinformowany.

Odnośnie do zapytania, czy ewentualne rozwiązania zostaną wprowadzone w ramach procedowanego *projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw* (UD 222), uprzejmie wskazuję, że projekt UD222 jest już dalece zaawansowany w pracach legislacyjnych. Aktualnie znajduje się z Sejmie (druk 2977), a w dniu 8 lutego 2023 r. ma odbyć się pierwsze czytanie projektu. Tym samym nie jest

możliwe włączenie prac związanych ze współwystępowaniem w obrocie prawnym „podwójnych postanowień spadkowych” do prac nad ww. projektem.

Z wyrazami szacunku,

Z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości

Katarzyna Frydrych

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/